

ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.ssk@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet av utredning En ny myndighet för att stärka det psykologiska försvaret. (SOU 2020:29)

Er beteckning Ju2020/02293/SSK

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen Östergötland ser i stort positivt på den förstärkning som utredningen föreslår inom området psykologiskt försvar, för att på ett mer kraftfullt och strukturerat sätt identifiera och möta informationspåverkan. Behovet av en stärkt förmåga på området är tydligt.

Länsstyrelsen noterar att det, med anledning av utredningsdirektiven, inte finns en analys kring möjliga alternativ till inrättandet av en ny myndighet, vilket påverkar möjligheterna att på ett bra sätt framföra synpunkter i vissa delar. Länsstyrelsen anser att det hade varit värdefullt med en analys där olika organisationsformer vägts mot varandra.

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag i stort men framför synpunkter i vissa delar.

Kap. 9.2 Stödja stärka, samordna och utveckla samhällets samlade motståndskraft inom det psykologiska försvaret

Gränssnitten mellan MSB:s uppgift kring totalförsvar och säkerhetspolitik och den tillkommande myndighetens uppdrag att bidra till motståndskraft och information i samhället behöver beskrivas tydligare. Hänsyn behöver också tas till gränssnitten mellan den nya myndigheten och andra myndigheter som bedriver uppgifter och samverkan inom området.

Kap 9.4.3 Inriktning av försvarsunderrättelseverksamhet

Informationspåverkan bör i det längsta kopplas till en aktörs mål och syfte. Här finns dock en inneboende problematik eftersom dessa agendor inte alltid är öppna. Det är mot bakgrund av det viktigt att det finns en koppling till underrättelse- och säkerhetstjänst samt signalskydds- och signalspaningsfunktioner för att analysera, utröna mönster och ta fram beslutsunderlag. Det kan också handla om underlag för att samråda och samverka mellan myndigheter, med andra aktörer och i bästa fall med kommuner och regioner.

Samtidigt ser vi en principiell problematik kring att utöka antalet myndigheter med befogenheter kring signalspaning då det kan undergräva såväl regeringens styrning på området som andra myndigheters möjligheter till överblick inom området.

Kap. 9.4.5 Skyldighet att rapportera incidenter som avser informationspåverkan

För att den nya myndigheten och de satsningar som görs ska få effekt krävs utbildning hos de aktörer som ingår i rapporteringsskyldigheten. Otillbörlig informationspåverkan är ett begrepp som inte enkelt låter sig förstås, inte minst i praktiken. För att avgöra om något utgör otillbörlig informationspåverkan (enligt de definitioner som återfinns i utredningen) behöver man vara medveten om både avsändare och syfte. Det är ett problem när det gäller det rapporteringskrav som utredaren föreslår eftersom det kräver omfattande kunskaper hos en aktör för att förstå om den utsatts för otillbörlig informationspåverkan. Länsstyrelsen ser därför att rapporteringsplikten främst bör användas som en ingång till ett djupare samarbete mellan den rapporterande aktören och den tillkommande myndigheten för psykologiskt försvar.

Även om vi i hög grad kan utnyttja informationssäkerhetsarbetet i arbetet med att identifiera informationspåverkan, har i dag endast ett fåtal aktörer den djupare förmågan, såväl avseende kompetens, verktyg och rapporteringsvägar. Länsstyrelsen Östergötland vill påpeka att detta utgör viktiga förutsättningar för fullgörandet av den föreslagna rapporteringsskyldigheten. Det är därför angeläget att den tillkommande myndigheten för psykologiskt försvar, enligt utredningens förslag, får i uppgift att erbjuda stöd i utbildnings- och övningsverksamhet.

Eftersom incidentrapportering förekommer inom andra områden pågår inrättande av incidentnätverk mellan olika myndigheter, exempelvis mellan Försvarsmaktens Militärregioner, Polisen, Säpo och länsstyrelser. Den nya myndigheten behöver ta hänsyn till dessa nätverk och bedriva lämplig samverkan med dessa.

Kap. 10.2 Nationellt centrum för psykologiskt försvar

Länsstyrelsen Östergötland stödjer förslaget till inrättandet av ett nationellt centrum för psykologiskt försvar i syfte att stärka samverkan, samordning och utveckling och åstadkomma en nationell förmågehöjning inom det psykologiska försvaret. Samtidigt pågår arbetet med att starta upp ett nationellt cybersäkerhetscentrum. Länsstyrelsen anser att det kan finnas positiva effekter av ett gemensamt centrum för psykologiskt försvar och cybersäkerhetsfrågor för att ytterligare stärka samverkan mellan två områden som har nära samband och för att öka förmågan att försvara sig mot den nya typen av hot och risker kopplat till otillbörlig informationspåverkan.

Det är också viktigt att den tillkommande myndigheten för psykologiskt försvar fastställer former för samverkan, samråd och kommunikation med externa intressenter och att det sker på ett kontinuerligt sätt med andra myndigheter och länsstyrelsernas nätverk; exempelvis försvarsdirektörsnätverket, säkerhetsskyddsnätverket, nationell organisation för informationssäkerhet och nationell organisation för dataskydd.

Kap. 10.5 Samverkan inom samverkansområde/beredskapssektor

Det är rimligt att den tillkommande myndigheten för psykologiskt försvar blir en bevakningsansvarig myndighet enligt förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap. Att myndigheten inte skulle

passa in i nuvarande samordningsforum, så som utredningen framför, utgör inte ett rimligt argument för att utesluta myndigheten från nämnda förordning.

Kap 13. Åtgärder som kan påskynda processen att inrätta en ny myndighet

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag på åtgärder som kan påskynda processen för att undvika att omstruktureringen på området inte leder till ett kompetenstapp på området.

Övriga synpunkter

Länsstyrelsen saknar att varken kommuner eller regioner omnämns i utredningen och anser att utredningen borde ha fört ett resonemang kring dessa aktörer och varför de inte omfattas av utredningens överväganden. Även aktörer, såsom kommuner och regioner, trots att de inte föreslås omfattas av rapporteringsskyldigheten, kan behöva stärka sin förmåga att identifiera informationspåverkan. Myndighetens utbildnings- och övningsverksamhet bör riktas även till dessa aktörer.

Begreppet otillbörlig informationspåverkans svårtydda karaktär gör också att den tillkommande myndigheten riskerar att missförstås som ett statligt propagandainstrument med uppgift att avgöra vad som är legitim och vad som är otillbörlig informationspåverkan. Detta skulle kunna leda till ett motstånd från exempelvis mediaföretag att ta emot det stöd som erbjuds. Länsstyrelsen skulle gärna se ett utvecklat resonemang kring detta inför ett formellt beslut om att inrätta den nya myndigheten.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Carl Fredrik Graf med handläggare Susanne Aristegui Adolphi som föredragande. I den slutliga handläggningen har också biträdande försvarsdirektör Andreas Lundberg och informationssäkerhetssamordnare Tonna Söderberg medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.